

KÖZHASZNÚ DOLGOK.

Pósta és távirdai szabályok. Oly küldemények, melyekről vevény állítatik ki, a pósta- vagy távirdahivatalnál adandók föl; egyszerű küldemények (nyomtatványok is) a levélszekrénybe dobhatók.

A *czímzést* úgy a póstaküldeményeken, mint a távíratokon, tisztán és olvashatóan kell kiírni. Nagyob városoknál az utcza és házsám is kiírandó.

Póstai küldemények bérmentetlenül is adhatók föl, de ez esetben a rendes szállítási díjon kívül *külön pótlék* is szedetik; a midőn is közönséges leveleknél a czímzett a porto kétszeresét fizeti. Bérmentetlen levelet senki sem köteles elfogadni.

A pósta- és távirdai *díjak* lerovása franko (bérmentesítési) jegyekben eszközöndő. E célra a forgalomban levő 1, 2, 3, 5, 8, 10, 12, 15, 20, 24, 30, 50 kros, 1 és 3 frtos franko-jegyek használandók, melyeket a földadás előtt kell a küldeményekre, illetve szállító levélre vagy távíratra fölragasztani. Ha a díj a 10 frtot meghaladja, akkor az készpénzben fizetendő. A franko-jegyek minden pósta- és távirdahivatalnál és jegyárusnál (tőzsdékben) kaphatók.

Ajánlva levelező lapokat, leveleket, nyomtatványokat, árúmintákat és csomagokat is lehet föl-

adni; miről a föladó a föladást igazoló vevényt kap. Az ajánlott küldemény elveszése esetén a kincstár a föladónak vagy annak meghatalmazottjának, ha a küldemény a föladástól 6 hónap alatt reklamáltatik, 20 frt kárpótlást fizet. — Ajánlott küldeményekben küldött értékpapírokért és pénzért a posta részéről felelősség nem vállalatik. — Ajánlási díj a rendes illetéken fölül: helyben 5 kr., egyéb helyekre 10 kr. Ha az ajánlott tárgy kézbesítése iránt a föladónak kételye van, tudakozványt (reklamáció) indíthat, mely bármely póstahivatalnál, a föladó-vevény fölmutatása mellett, eszközölhető; külön díja 10 kr. Ha az illető tárgy térti vevény mellett adatott föl és ez nem érkezett vissza, a reklamáció díjmentes. Megszűnik e díjmentesség, ha a reklamáció nem a föladó póstahivatalnál emeltetik. Az ajánlott küldeményre a cím alá balra az «ajánlott» szót oda kell írni.

Express-küldemények. Ha valaki azt akarja, hogy küldeménye a rendeltetési helyre való érkezés után azonnal kézbesíttessék, külön díjat fizet; a küldemény címoldalára, hogy figyelembe tünjék, az «*express*» szó írandó. Az express-küldemény kézbesítési díja a póstahivatal székhelyén belül 15 kr., azon kívül $7\frac{1}{2}$ klm.-ig 50 kr., távolabb minden $7\frac{1}{2}$ klm.-től vagy ennek részétől, újabbi 50 kr.

Térti vevényt is — mely a kézbesítés megtörténtét tudatja — kaphat a föladó, ha a küldemény ajánlva adatott föl. A térti vevény díja helybeli küldeményeknél 5 kr., máshová szólóknál 10 kr.

***

Közönséges levelek az osztrák-magyar monarchia területén 20 grammig egyszerű (5 kr.), azonfölül 250 grammig kettős (10 kr.) porto alá esnek. Ennél

súlyosabb küldemények csak mint csomagok adhatók föl. Rövid közlésekre czélszerűen használhatók a *levelező lapok*; közönséges levelező lap 2 kr.; zárt levelező lap helyi használatra 3 kr., egyéb helyekre 5 kr.; válaszos levelező lap 4 kr.

Nyomtatványok (hírlapok, füzetek, kefelevonatok a hozzátartozó kézirattal, árjegyzékek stb.) kereszt-kötés vagy le nem zárt borítékban küldhetők. A küldemény legföllebb 1 kgr. súlyú és legföllebb 45 cm. kiterjedésű (vékony tekercs alakú 70 cm. hosszú is) lehet. A nyomtatványokat a földadásnál bérmentesíteni kell s szállítási díjuk a következő: 10 gr. súlyig 1 kr., 50-ig 2 kr., 50—250-ig 5 kr., 250—500-ig 10 kr., 500—1000-ig 15 kr.

Árúminták vagy mustrák a póstán mérsékelt díj mellett szállítatnak, ha árúértékük nincs és levelezésszerű közleményt nem tartalmaznak. Árakat, súlyt, mértéket és a készletet lehet közölni. Az árú-minta, hogy tartalma megsejmelhető legyen, nyitott borítékban, zacskóban vagy dobozban adandó föl. A küldemény súlya legföllebb 250 gr. lehet. Szállítási díj 5 kr.; a bérmentesítés kötelező.

Nyomtatvány és árú-minta egybecsomagolva is föl-adható; az ily küldemények súlyhatár és díjra nézve úgy tekintetnek, mintha árú-minták lennének.

A pénzküldésnek legczélszerűbb és legolcsóbb módja a *pósta-utalvány*; adó- és állami illetékek lefizetését is lehet ily módon eszközölni. Pénz-utalványozásra rózsaszínű (2 db 1 kr.), adó lefizetésére sárga színű (darabja 1 kr.), illeték lefizetésére szürke színű (darabja 1 kr.) ürlap használandó. Az utalványozandó összeget a földadó póstahivatalnál kell lefizetni. Egy utalvánnyal legföllebb 500 frt utalványozható. Az utalványok bérmentesítendőek, s a díjak

a következők: 5 frtig 5 kr., 5—50-ig 10 kr., 50—150-ig 20 kr., 150—300-ig 30 kr., 300—500-ig 50 kr. Az utalványozó a kifizetésről értesítést is nyerhet; díja 10 kr. A hol állami távirda-hivatal van, távirda útján is lehet pénzt utalványozni, mely alkalommal a távir dai díj is megfizetendő és ha a cím nem «poste restante» szól, az express kézbesítésért járó 15 kr. díj is fizetendő.

Pénzes levelek legfőllebb 250 gr. súlyig terjedhetnek, az ennél nehezebb küldemények mint csomagok adandók föl. Pénzes levélborítékul legczél szerűbb a külön e célra készült s 1 krért kapható pénzeslevél-borítékot használni. A pénzes levelet öt pecséttel kell lezárni (a boríték leragasztott oldalának négy sarkán és közepén), úgy azonban, hogy a sarokpecsétek szélei a boríték szélétől legalább $\frac{1}{2}$ centiméterre essenek. Ajánlatos a jó pecsétviasz használata, mivel a közönséges a borítékról könnyebben levehető. A pénzes levelekért súlyportót és értékportót kell fizetni. A súlyporto 75 klm. távolsáig 12 kr., ezen túl 24 kr. Az értékporto 50 frtig 3 kr., 50—300 frtig 6 kr. és minden további 150 frtért vagy részeért (értékpapír-küldeményeknél) 3 krral több. 500 forintnál többel terhelt pénzes levelet úgy is lehet föladni, hogy a behelyezendő pénzt a póstahivatal olvassa meg és teszi a borítékba. Az ily leveleket a póstahivatal pecsételi le, még pedig a 4 sarkon a fél magával hozott, a közepén pedig a póstahivatal pecsétnyomójával. Az így föladdott pénzes levelekért a porto másfélszerese fizetendő.

Utánvételek. A kocsipósta-szolgálattal foglalkozó magyar kir. és cs. kir. osztrák póstahivataloknál 200 frtig terjedő utánvétellel terhelt küldeményeket lehet a monarchia bármely helyére föladni. Német-

ország, Helgoland, Luxemburg, Görögország és Svájcba csak 75 frtig. A magyar és osztrák kincstár által kezelt póstahivatalok között váltott küldeményeknél az utánvételi összeg 500 frtig terjedhet. Levelekre is lehet utánvételeket eszközölni. Az utánvételi összeg föl vételénél még a rendes portón kívül 10 frtig 6 kr., ezen fölül 50 frtig minden 5 frt után 3 kr. s azon túl 100 frtig 2 kr. fizetendő; tehát ez utóbbi legmagasabb összegnél 50 kr. fizetendő. Ily küldemények bérmentetlenül is föl adhatók és beérkezésük után 14 nap alatt fölveendők, különben a föladó költségére visszaküldetnek. A befolyt utánvételi összegek 2 hónap alatt fölveendők.

Csomag alatt oly küldemény értendő, mely a 250 gramm súlyt meghaladja, nyomtatványoknál pedig az 1 kgr.-nál nehezebb küldemények. Egy csomag súlya 50 kgr.-ig terjedhet. A csomag külalakjának olyannak kell lenni, hogy a póstakocsiban elhelyezhető legyen. A címet a göngyöletre kell írni s ha erre nem lehet, egy külön papírra, mely a küldeményre a zsineg alá ragasztandó. A csomag szállító levelét pontosan kell kitölteni s oly pecséttel ellátni, a minő a csomagon van. 50 frt értékig elegendő a szállító levélre azokat a betűket följegyezni, melyek a csomag pecsétjén vannak. — A küldeményt úgy kell csomagolni, hogy a göngyölet a tartalmat teljesen megvédje és a pecsétek megtörése nélkül ahoz hozzáférni ne lehessen. — Gyorsan romló vagy törékeny tárgyat tartalmazó küldemény szállító levelén e körülmény megjegyzendő. — Csomagoknál a súlyportót kell fizetni s ha az érték nyilvánítva van, az értékportót is. — A súlyporto a) $\frac{1}{2}$ kgr. és 75 klm. távolságig 12 kr., távolabb fekvő helyekre 24 kr.; b) $\frac{1}{2}$ —5 kgr. súlyig és 75 klm. távolságig 15 kr.,

távolabbra 30 kr. Az értékporto ugyanaz, a mi a pénzes leveleknél. — A kézbesíthetlenül visszaérkezett csomagot a földadó a viteldíj megfizetése mellett 14 nap alatt köteles visszavenni. Az 5 kgr.-nál nehezebb csomagokért járó súlyporto a távolságok szerint változó. A következő táblázat a távolsági fokok szerint mutatja a súlyportót :

A küldemény súlya	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
	távolsági fokozat					
	75	75-től 150	150-től 375	375-től 750	750-től 1125	1225-ön túli
	kilom. távolságra a földadás helyétől					
k r a j c z á r						
5—6 kgrammig	18	36	42	48	54	60
6—7 "	21	42	54	66	78	90
7—8 "	24	48	66	84	102	120
8—9 "	27	54	78	102	126	150
9—10 "	30	60	90	120	150	180
10—11 "	33	66	102	138	174	210
11—12 "	36	72	114	156	198	240
12—13 "	39	78	126	174	222	270
13—14 "	42	84	138	192	246	300
14—15 "	45	90	150	210	270	330
15—16 "	48	96	162	228	294	360
16—17 "	51	102	174	246	318	390
17—18 "	54	108	186	264	342	420
minden tov. kg.-ért	3		12	18	24	30

Terjedelmes küldeményeknél e tételek másfélszeresét kell fizetni.

Póstai megbízások. A pósta hivatalok elvállalják az okmányokon alapuló vagy számlákkal, nyugtákkal igazolható követelések behajtását. E célra szolgáló űrlap (földadó jegyzék; ára 1 kr.) rovatai pontosan kitöltendők; a követelés alapjául szolgáló okmányokat be kell jegyezni és aláírni. Az okmányok felső részére az adós neve, lakása és a behajtandó összeg számokkal és betűkkel följegyzendő. Ez ok-

mányokat a jegyzékhez csatolva, borítékban mint ajánlott levelet azon póstahivatalhoz kell címezni, a hol az adós lakik. A borítékra még «póstai megbízás» szavak is ráírandók. — Egy póstai megbízással külön-külön okmányok alapján egy adóstól több követelés is beszédhető ; úgy szintén több egy helyen lakó adóstól is beszédhetők, ha külön-külön okmányokon alapulnak a követelések. Ugyanazon okmányon alapuló, több adóst terhelő, követelés behajtása nem vállaltatik el. — Egy megbízással legföllebb 500 frt behajtása kérhető. — A póstai megbízás különösen ajánlható kamatszelvények vagy sorsjegyek beváltásánál, mely esetben azon bankot vagy pénztárt kell megnevezni, mely a beváltást eszközli ; a kamatszelvényeknek csak összértékét kell a jegyzékbe beírni, az «adós» című rovatba pedig a szelvények darabszámát és nemét. Ha a fizető pénztár a szelvények beváltásánál ezekről kimutatást kíván, ilyen is csatolandó, még pedig a szelvényekhez fűzve. A posta csak oly szelvényeknek beváltását eszközli, melyeknél az eredeti értékpapír bemutatása nem szükséges. — Egy jegyzékbe lehet több okmányt is fölvenni, de legföllebb 5-öt ; egy megbízáshoz azonban több jegyzék is csatolható. — A póstai megbízáshoz semmi más közleményt csatolni nem szabad s az ily levelek súlya is csak 250 grammig terjedhet. — A póstai megbízásért a föladásnál az ajánlott levél díján kívül egyebet nem kell fizetni. A beszedő póstahivatal azonban a behajtott összegből a behajtásért minden okmány után 5 krt, valamint a beszedett pénznek utalvány-nyal való megküldéseért is a rendes utalványozási díjat levonja.

Külföldi postai díjszabás.

H o v á ?	Bérmentesítési illeték										
	Egyszerű levél		Levelező lap	Nyomtatvány		Árú-minta		Ajánlási illeték		Bérmentelen levelek	
	súly gr.	kr.		súly	kr.	súly gr.	kr.	súly gr.	kr.		
Ausztria, Németország	15	5	2	50 grammig 250 grammig 500 grammig	2	250	5	10	15	10	
Helgoland	250	10	5	1 kgr.	15	—	—	—	250	20	
Anglia, Belgium, Bulgária, Franciaország, Algéria, Dánia, Island, Farői szigetek, Görögország, Luxemburg, Olaszország	15	10	5	50 Rf.	3	50	3	10	15	20	
Montenegro	15	7	4	50 Rf.	2	50	2	10	15	20	
Németalföld											
Norvégia											
Portugália, Madeira											
Románia											
Országok											
Svédország	15	10	5	50 Rf.	3	50	4	10	15	20	
Svájc											
Spanyolország, Gibráltár											
Európai és ázsiai Törökország											
Egyesült Államok											
Egyiptom, Nubia, Szudán											
Kelet-India	15	20	10	50 Rf.	6	50	6	10	15	20	
Szerbia	15	5	2	50 Rf.	2	50	2	10	15	10	

Bel- és külföldi távirati díjszabás. A távirat megírásához legczélszerűbb az űrlap, mely a távirdahivatalnál 1 kr-ért kapható. Lehet azonban a táviratot tiszta papírra írva is föladni. Hogy oly helyeken is lehessen táviratokat föladni, hol távirdahivatal nincs, zárt táviratlapok vannak forgalomba hozva, melyek a levélszekrénybe is bedobhatók és áruk 35 kr., melybe egy 5 szóból álló belföldi távirat díja is be van számítva. Ha a rendeltetési helyen távirda nincsen, az utolsó távirdahivatal is kiteendő, a cím elé pedig a továbbítás módja; ennek hiányában a távirat közönséges levélként továbbíttatik. Ha a választ a föladó kifizette, úgy a cím elé RP, és e mellett a válasz sürgős, RPD betűk irandók. — A föladó által eszközölt bárminemű korrekció alul igazolandó, pl. «egy szót hozzáírtam. N. N.» — A távirási díj *alap- és szódíj*-ből áll. Belföldön az alapidíj 24, külföldre 30 kr. A szódíjat krajczárokban a következő táblázat mutatja.

Ország neve	Szódíj	Ország neve	Szódíj
Belföldi forgalomban ...	02	Németalföld	11
Belgium	11	Németország	04
Bosznia és Hercegovina	04	Norvégia	16
Bulgária	09	Olaszország, határszélre	04
Dánia	11	" máshova ...	08
Franciaország	10	Országország, európai	14
Gibraltár	17	Portugal	17
Görögország	21	Románia	06
Helgoland	13	Spanyolország	14
Luxemburg	11	Svájcz	04
Malta	19	Svédország	12
Montenegro	04	Szerbia	04
Nagy-Britannia	20	Törökország, európai ...	14

A magán cabel-társulatokkal összeköttetésben levő külföldi vonalak díjszabása folytonosan változik. — A külföldi távirati díjagnál agio nem számítatik.